

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Departamentul de Istorie Antică și Arheologie
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Arheologie și Studii Clasice

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Metodologia cercetării arheologice / <i>Methodology of Archaeological Research</i>						
2.2 Titularul activităților de curs	-						
2.3 Titularul activităților de seminar	Conf. univ. dr. Florin Fodorean						
2.4 Anul de studiu	I	2.5 Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7 Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	0	3.3 seminar/laborator	4
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	0	3.6 seminar/laborator	56
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					15
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					15
Tutoriat					7
Examinări					2
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual		69			
3.8 Total ore pe semestru		125			
3.9 Numărul de credite		5			

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	• Noțiuni de bază privind metodologia cercetării arheologice.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	• Sală dotată cu calculator/laptop, videoproiector.
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	• Sală dotată cu videoproiector, hărți topografice, instrumente de măsurat.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Se dorește aprofundarea metodologiei de cercetare în domeniul arheologiei. 2. Deprinderea cu științele conexe arheologiei. 3. Identificarea și utilizarea adecvată a metodelor de cercetare în cadrul unui sit arheologic, de la stadiul de documentare la săpătura propriu-zisă. 4. Corelarea informațiilor provenite din literatura de specialitate cu datele obținute în cadrul cercetărilor arheologice. 5. Deprinderea cu metode de cercetare precum analiza comparativă, statistica. 6. Utilizarea adecvată a metodologiei cercetării arheologice teoretice (analogia, tipologia, cronologia, stratigrafiei) și practice, de teren.
Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> • În cadrul întâlnirilor se vor aplica tehnici de muncă eficientă în echipă multidisciplinară. • Îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului. • Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup și de muncă eficientă în echipă, cu asumarea de roluri diverse. • Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Obiectivul principal al disciplinei <i>Metodologia cercetării arheologice</i> îl reprezintă cunoașterea și însușirea de către studenți a metodelor de cercetare arheologică astfel încât să dobândească, la finalul cursului, cunoștințe avansate cu privire nu numai la cercetarea arheologică propriu-zisă, cât mai ales la modalitățile prin care un sit arheologic și artefactele descoperite pot fi valorificate științific din toate punctele de vedere.
7.2 Obiectivele specifice	Separat, unele obiective fixate chiar prin structura cursului vizează teme precum: a. arheologia. Apariția ei ca știință. Precursori. Colecționari de antichități. Primele cercetări arheologice în Europa. Științe auxiliare în arheologie; b. Teorii și curente istoriografice în istoriografia europeană. Difuzionismul. Arheologia procesualistă. Postprocesualismul. Structuralismul. Neoevoluționismul; c. Primii oameni. Paleoantropologia și arheologia în căutarea primilor oameni. The East Side Story. Cercetări în Africa. Richard Leakey și originea omului. Metode de cercetare. Teorii; d. Precursori ai arheologiei în România. Cercetări în Transilvania, Banat, Oltenia și Dobrogea în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX; e. Situl arheologic. Cercetarea prin metode non-invazive. Fotografia aeriană în arheologie. Metode geofizice în arheologie; f. Cercetarea arheologică. Stratigrafia. Săpăturile arheologice prin secțiuni. Săpătura în case. Înregistrarea materialelor. Artefactele. Fișa de context, jurnalul, desenul arheologic, fotografia; g. După săpătură. Consolidarea ruinelor. Conservarea primară. Restaurarea. Punerea în valoare și includerea în circuitul turistic a siturilor arheologice. Studii de caz: Napoca, Porolissum, Potaissa, Ulpia Traiana Sarmizegetusa; h. Metodologia cercetării arheologice în cazul cercetărilor arheologice preventive. Studii de caz: Roșia Montană (Alburnus Maior). Cercetări arheologice în situl pluristratificat de la Săndulești (jud. Cluj); i. Arheologia urbană. Cercetări arheologice și dezvoltarea urbanistică: colaborare și rezultate. Studii de caz: Vindobona, Aquincum, Napoca, Potaissa; j. Gestiunea unui sit arheologic inclus în lista UNESCO: Sarmizegetusa Regia. Istoricul cercetărilor. Publicații. Obiective arheologice cercetate la Sarmizegetusa Regia. Lucrări de conservare și consolidare; k. Gestiunea unui sit arheologic. Studiu de caz: Potaissa. Castelul contelui Kemeny și primele obiecte

	<p>colecționate prvenind din Turda. Perioada lui Teglas Istvan. Colecționari și colecții. Orban Balasz. Botar Imre. Castrul. Orașul. Cercetări arheologice de salvare în secolele XX-XXI. Cercetări sistematice. Muzeul din Turda și patrimoniul acestuia; l. Gestiunea patrimoniului arheologic. Cartografierea și evidența cartografică digitală a siturilor arheologice în Europa. National Mapping Programme (Marea Britanie). Programele naționale pentru gestiunea patrimoniului arheologic în Franța, Germania, Spania, Italia, Cehia și Ungaria; m. Gestiunea patrimoniului arheologic. Cartografierea și evidența cartografică digitală a siturilor arheologice în România; n. Legislația în domeniul protecției patrimoniului arheologic în Europa și în România. Situri protejate. Situri distruse: Ampelum. Studii de caz: castrele romane Porolissum și Arutela. Porta principalis dextra a castrului de legiune de la Apulum. Protecția drumurilor romane. Situația siturilor arheologice din zonele agricole.</p>
--	--

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
	•	
	•	
	•	
	•	
	•	
	•	
	•	
	•	
	•	
	•	
	•	
	•	
	•	
	•	
	•	
	•	
	•	
	•	
Bibliografie:		
8.2. Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Arheologia. Apariția ei ca știință. Precursori. Colecționari de antichități. Primele cercetări arheologice în Europa. Științe auxiliare în arheologie.	Expunerea combinată cu metode activ-participative. Prelegere orală cu secțiuni interactive. Argumentare, exemplificare, proiectii, dezbateri, discuții.	
2. Teorii și curente istoriografice în istoriografia europeană. Difuzionismul. Arheologia procesualistă. Postprocesualismul. Structuralismul. Neoevoluționismul.	Expunerea combinată cu metode activ-participative. Argumentare, exemplificare. Proiecții, prezentare de referate,dezbateri, discuții.	
3. Primii oameni. Paleoantropologia și arheologia în căutarea primilor oameni. The East Side Story. Cercetări în Africa. Richard Leakey și originea omului. Metode de cercetare. Teorii.	Expunerea combinată cu metode activ-participative. Argumentare, exemplificare. Proiecții, prezentare de referate,dezbateri, discuții.	
4. Precursori ai arheologiei în România. Cercetări în Transilvania, Banat, Oltenia și Dobrogea în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și începutul secolului XX.	Expunerea combinată cu metode activ-participative. Argumentare, exemplificare. Proiecții, prezentare de referate,dezbateri, discuții.	
5. Situl arheologic. Cercetarea prin metode non-invasive. Fotografia aeriană în	Expunerea combinată cu metode activ-participative. Argumentare,	

arheologie. Metode geofizice în arheologie.	exemplificare. Proiecții, prezentare de referate,dezbateri, discuții.	
6. Cercetarea arheologică. Stratigrafia. Săpăturile arheologice prin secțiuni. Săpătura în casete. Înregistrarea materialelor. Artefactele. Fișa de context, jurnalul, desenul arheologic, fotografia.	Expunerea combinată cu metode activ-participative. Argumentare, exemplificare. Proiecții, prezentare de referate,dezbateri, discuții.	
7. După săpătură. Consolidarea ruinelor. Conservarea primară. Restaurarea. Punerea în valoare și includerea în circuitul turistic a siturilor arheologice. Studii de caz: Napoca, Porolissum, Potaissa, Ulpia Traiana Sarmizegetusa.	Expunerea combinată cu metode activ-participative. Argumentare, exemplificare. Proiecții, prezentare de referate,dezbateri, discuții.	
8. Metodologia cercetării arheologice în cazul cercetărilor arheologice preventive. Studii de caz: Roșia Montană (Alburnus Maior). Cercetări arheologice în situl pluristratificat de la Sândulești (jud. Cluj).	Expunerea combinată cu metode activ-participative. Argumentare, exemplificare. Proiecții, prezentare de referate,dezbateri, discuții.	Excursie de studiu la Muzeul din Turda.
9. Arheologia urbană. Cercetări arheologice și dezvoltarea urbanistică: colaborare și rezultate. Studii de caz: Vindobona, Aquincum, Napoca, Potaissa.	Expunerea combinată cu metode activ-participative. Argumentare, exemplificare. Proiecții, prezentare de referate,dezbateri, discuții.	Vizită în situl roman Napoca.
10. Gestiunea unui sit arheologic inclus în lista UNESCO: Sarmizegetusa Regia. Istoricul cercetărilor. Publicații. Obiective arheologice cercetate la Sarmizegetusa Regia. Lucrări de conservare și consolidare.	Expunerea combinată cu metode activ-participative. Argumentare, exemplificare. Proiecții, prezentare de referate,dezbateri, discuții.	
11. Gestiunea unui sit arheologic . Studiu de caz: Potaissa. Castelul contelui Kemeny și primele obiecte colecționate prvenind din Turda. Perioada lui Teglas Istvan. Colecționari și colecții. Orban Balasz. Botar Imre. Castrul. Orașul. Cercetări arheologice de salvare în secolele XX-XXI. Cercetări sistematice. Muzeul din Turda și patrimoniul acestuia.	Expunerea, problematizarea, investigația în comun, conversația euristică, studiul de caz, observația dirijată, activități practice pe grupe, observarea independentă, analiza comparativă.	
12. Gestiunea patrimoniului arheologic. Cartografierea și evidența cartografică digitală a siturilor arheologice în Europa. National Mapping Programme (Marea Britanie). Programele naționale pentru gestiunea patrimoniului arheologic în Franța, Germania, Spania, Italia, Cehia și Ungaria.	Expunerea combinată cu metode activ-participative. Argumentare, exemplificare. Proiecții, prezentare de referate,dezbateri, discuții.	
13. Gestiunea patrimoniului arheologic. Cartografierea și evidența cartografică digitală a siturilor arheologice în România.	Expunerea combinată cu metode activ-participative. Argumentare, exemplificare. Proiecții, prezentare de referate,dezbateri, discuții.	
14. Legislația în domeniul protecției patrimoniului arheologic în Europa și în România. Situri protejate. Situri distruse: Ampelum. Studii de caz: castrele romane	Expunerea combinată cu metode activ-participative. Argumentare, exemplificare. Proiecții, prezentare de referate,dezbateri, discuții.	

Porolissum și Arutela. Porta principalis dextra a castrului de legiune de la Apulum. Protecția drumurilor romane. Situația siturilor arheologice din zonele agricole.		
<p>Bibliografie generală: Gamble, C., <i>Archaeology: the basics</i>, Routledge, Londra, 2001. Bahn, P., Tidy, B., <i>Archaeology: A Very Short Introduction</i>, Paperback, 2000. Renfrew, C., Bahn, P., <i>Archaeology: Theories, Methods and Practice</i>, Paperback, 2008. Grant, J., Gorin, S., Fleming, N., <i>The Archaeology Coursebook: An Introduction to Themes, Sites, Methods and Skills</i>, Paperback, 2008. Leakey, R., <i>Originea omului</i>, București, 1995. Noah Harrari, Y., <i>Sapiens. Scurtă istorie a omenirii</i>, Polirom, București, 2017. Ashurst, J. (ed.), <i>Conservation of ruins</i>, Oxford, Elsevier, 2007. Bărbulescu, M., <i>Potaissa. Studiu monografic</i>, Turda, 1994. Glodariu, I. și colab., <i>Sarmizegetusa Regia. Capitala Daciei preromane</i>, Deva, 1996. Bărbulescu, M., <i>Arheologia azi, în România</i>, Cluj-Napoca, 2016.</p> <p>Baze de date online în legătură cu situri arheologice: National Mapping Programme - http://archaeologydataservice.ac.uk/archives/view/NMP/. Bayerische Denkmal Atlas: http://geoportal.bayern.de/bayernatlas-klassik/Wyq1JiF1k4TJ8O7HLIQujal-pMhAhVt92hineeecPixBUpHCDbicl1HfS6R4TYVgmdURpQrfXf7tqlaRvegxQytWwl4yzFVFiJxJJOfbwKnhPO7S2U7u3OrZgclLwygl/Wyq8e/Lwy4d/FVF45 bayerische Denkmal Atlas</p>		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

<ul style="list-style-type: none"> • Conținutul disciplinei este în concordanță cu ceea ce se face în alte centre universitare din țară și din străinătate. • Din analiza opiniilor formulate de angajatori privind atributele preferențiale ale formației de specialiști a rezultat un grad ridicat de apreciere a profesionalismului acestora, ceea ce confirmă faptul că, structura și conținutul curriculei educaționale construită pentru acest program de studii sunt corecte, cuprinzătoare și eficiente.
--

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4. Curs	<ul style="list-style-type: none"> • verificarea gradului de sistematizare și utilizare a noțiunilor însușite • coerența logică și forța argumentativă 	Evaluare secvențială (orală) în timpul semestrului: <ul style="list-style-type: none"> – expunerea liberă – conversația de evaluare chestionarea orală 	10%
	<ul style="list-style-type: none"> • gradul de asimilare a terminologiei de specialitate • aspectele legate de dobândirea de aptitudini: interesul 	Evaluare scrisă (finală) în sesiunea de examene: testare sumativă	50%
		Participarea activă la cursuri	5%

	pentru studiu individual		
10.5. Seminar/laborator	<ul style="list-style-type: none"> capacitatea de aplicare în practică capacitatea de a opera cu cunoștințele asimilate 	Prezentare temă de seminar, elaborare și realizare proiect de cercetare	15%
	<ul style="list-style-type: none"> criterii ce vizează aspectele atitudinale: conștiințiozitatea, interesul pentru studiu individual 	Evaluare scrisă finală (în sesiunea de examene): rezolvarea itemilor din test	15%
		Participarea activă la seminarii	5%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> Cunoașterea aspectelor teoretice și metodologice de bază ale disciplinei 			

Data completării

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

